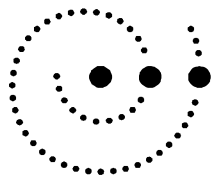

Tämä on päätöksen verkkoversio, jossa on otettu huomioon henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta siten, että päätöksestä on poistettu valittajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

PÄÄTÖS

N:o YM3/5222/2006

Annettu julkipanon jälkeen
18.1.2010

ASIA Kymenlaakson maakuntakaavan vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Kymenlaakson liiton maakuntavaltuuston päätös 12.6.2006

KAAVAN SISÄLTÖ

Kymenlaakson taajamia ja niiden ympäristöjä käsittävä maakuntakaava siltä osin kuin korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 9.12.2009 palauttanut asian vesiliikenteen yhteystarvemerkin osalta ympäristöministeriölle uudelleen käsiteltäväksi.

ASIAN AIKAISEMMAT VAIHEET

Yhdistyksen valitus

Yhdistys valitti maakuntavaltuuston päätöksestä ja vaati Kymenlaakson maakuntakaavaan liittyvän vesiliikenteen yhteystarvemerkin poistamista. Valituksensa perusteluina yhdistys esitti seuraavaa:

Merkintä tarkoittaa Kymijoen kanavoinnin vireillä pitämistä ja vaikuttaa merkityn alueen tulevan käytön suunnitteluun. Huolimatta merkinnän "Vesiliikenteen yhteystarve" heikkoudesta ja yleisestä luonteesta, se estää merkityn alueen kehittämistä rajaten sen kanavoinnin kohdealueeksi.

Kymijoen pohjasedimenteissä on runsaasti dioksiineja ja furaaneja. Kymijoen pohjasedimenttejä tutkinut ja analysoinut KYPRO-hanke on todennut ongelmayhdisteiden suuren määrän ja samalla niiden olevan pääsääntöisesti ongelmajätteistä vapaan pohjasedimentin peitossa. KYPRO-hanke suosittelee dioksiinien ja furaanien jättämistä niitä peittävien sedimenttikerrosten alle. Ainoastaan Kuusaanniemi-Keltti -jokiosuudella on mahdollisesti perusteltua poistaa dioksiini/furaani-sedimentit kohdista, missä on todettavissa näiden siirtymää joen virtaamaan.

Kanavointi ruoppauksineen aiheuttaisi maailmanlaajuisesti ainutkertaisen dioksiini - furaani -kulkeuman Suomenlahteen ja Itämereen, mikä olisi mm. Valtioiden rajat ylittävän ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen (ECE:n YVA -sopimus, Espoon sopimus) näkökulmasta ongelmallista. Kymijoki - kanavan rahtiliikenteen potkurivirrat aiheuttaisivat lisäksi huomattavan pohjasedimenttien irtoamisen Kymijoen virtaamaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on selvittänyt Kymijoki-Mäntyharjun kanavaparin sekä Kymijoen ja Mäntyharjun erikseen kanavoinnin liikennetaloudelliset edellytykset ja ympä-

ristövaikutuksia mm. päästöjen osalta (1998). Selvitys osoitti, ettei Kymijoen tai Kymijoki-Mäntyharju kanavaparin rakentamiselle ole edellytyksiä.

Ympäristöministeriön päätös 28.5.2008

Ympäristöministeriö jätti 28.5.2008 antamallaan päätöksellä N:o YM3/5222/2006 maakuntavaltuuston päätöksen vahvistamatta vesiliikenteen yhteystarvemerkinän osalta ja samalla hyväksyi yhdistyksen valituksen seuraavin perustein:

Maakuntakaavassa vesiliikenteen yhteystarve -merkinnällä osoitetaan yhteystarve Kymi-joesta Kuusankoskelta Suomenlahteen. Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan: "Yhteystarpeen selvityksissä on varmistettava, että yhteystarpeen toteuttaminen ei yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta selvitysalueella tai alueen läheisyydessä sijaitsevalla Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla tai valtioneuvoston verkostoon ehdottamalla alueella sellaisia haitallisia vaikutuksia veden laatuun, määrään, vesitasapainoon tai vesialueen pohja-olosuhteisiin, eikä sellaisia häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon."

Vesiliikenteen yhteystarvemerkinä alkaa Kuusankoskelta ja kulkee karkeasti Kymijokea pitkin Anjalankosken eteläpuolelle asti erkaantuen tässä joen kulkusuunnasta Haminan länsiosia kohti, missä se saavuttaa Suomenlahden. Anjalankoskella yhteystarvemerkinä kulkee Natura 2000 -verkoston alueen kautta sekä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen halki. Myös Kouvolassa merkinä kulkee kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen halki.

Maakuntakaavassa yhteystarvemerkinä osoitetaan sellaisia yhteyksiä, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Merkintään ei liity rakentamisrajoitusta. Kaavaselostuksen mukaan vesiliikenneyhteyttä on mahdollista kehittää myös kokonaan uudella uomalla Kymijoen ulkopuolelle.

Ympäristöministeriö toteaa, että Kymijoen mahdolliseen kanavointiin liittyvät, ympäristö- ja talouskysymysten aiheuttamat rajoitukset hankkeelle on osoitettu selvityksin. Näitä ovat liikenneministeriön raportti Itä-Suomen kanavahankkeet, Mietintöjä ja muistioita B 14/2000 sekä Merenkululaitoksen julkaisut 5/2000 Itä-Suomen kanavahankkeet, Yhteiskuntataloudellinen kannattavuus ja 6/2000 Itä-Suomen kanavahankkeet, Ympäristövaikutusten arviointi. Yhteiskuntataloudellista kannattavuutta käsittelevän raportin mukaan Kymijoen kanavointi olisi erittäin kallista ja raportin laatimisajankohtana taloudellisesti kannattamatonta. Ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan Kymijoen pohjasedimentit ovat myrkyttyneet ja rakennustyöt saattaisivat myrkyt kulkuun kohti Suomenlahtea joen virran mukana.

Ympäristöministeriö toteaa, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti on syytä turvata vesiliikenteen yhteismahdollisuudet Saimaan vesistöstä Suomenlahteen. Kaavoituksellisin keinoin on huolehdittava siitä, että vesiliikenteen yhteismahdollisuudet Kymijoki-Mäntyharju kanavaparin osalta eivät esty.

Ympäristöministeriö toteaa, että raskasta vesiliikennettä palvelevaa kanavaa koskeva yhteystarvemerkinä poikkeaa maaliikenneyhteyksiä koskevista yhteystarvemerkinäistä siten, että teknis-taloudellisesti toteuttamiskelpoiset linjausvaihtoehdot ovat kanavan osalta yleensä ja erityisesti tässä tapauksessa huomattavasti rajatummalla kuin maaliikenneyhteyksien osalta, vaikka yhteystarvemerkinä antaakin kaavan toteuttamisratkaisulle tavanomai-

seen aluevaraukseen verrattuna huomattavasti paljon enemmän liikkumatilaa. Tämä on otettava huomioon myös kanavan yhteystarvetta koskevia selvitysvaatimuksia arvioitaessa.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei Kymenlaakson maakuntakaavan vesiliikenteen yhteystarvemerkinntään liity sellaista luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista selvitystä, jonka nojalla voitaisiin arvioida, voidaanko suunnitelma toteuttaa taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestäväällä tavalla siten, ettei suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kymijoen Natura -alue FI0401001 on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen kyseisen yhteystarvemerkinntän osalta ei ole arvioitavissa edellyttääkö suunnitelman hyväksyminen tai vahvistaminen luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamaa erityistä Natura -alueita koskevaa arviointimenettelyä.

Lisäksi, koska kanavan yhteystarvemerkinntä kulkee kahden maakuntakaavassa osoitetun kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen halki ja koska kanavan yhteystarpeen teknis-taloudellisesti toteuttamiskelpoiset vaihtoehdot ovat huomattavan rajalliset, on todettava ettei maakuntakaavaan sisälly sellaista tarpeelliseksi katsottavaa maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaista selvitystä, jonka perusteella voitaisiin arvioida, täyttääkö kaava maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentissa säädetyt maakuntakaavan sisältövaatimukset erityisesti maiseman ja kulttuuriperinnön vaalimisen osalta.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös

Korkein hallinto-oikeus katsoi Kymenlaakson liiton maakuntahallituksen valituksesta 9.12.2009 antamassaan päätöksessä 1875, 1955 ja 1969/1/08, ettei ympäristöministeriö ole voinut mainitsemillaan perusteilla jättää vesiliikenteen yhteystarvemerkinntää vahvistamatta. Tämän vuoksi Korkein hallinto-oikeus on kumonnut ympäristöministeriön päätöksen ja palauttanut asian tältä osin ympäristöministeriölle uudelleen käsiteltäväksi.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Maakuntakaavan vahvistaminen

Ympäristöministeriö hylkää yhdistyksen valituksen ja vahvistaa vesiliikenteen yhteystarvemerkinntän.

Perustelut

Ympäristöministeriö viittaa korkeimman hallinto-oikeuden 9.12.2009 antamaan päätöseen, jossa todetaan muun muassa seuraavaa:

Maakuntakaava on sinänsä sellainen luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettu suunnitelma, jota laadittaessa suunnitelman vaikutukset Natura 2000 -verkoston kohteisiin on arvioitava lainkohdassa tarkoitettulla tavalla.

Valituksenalaisessa maakuntakaavassa on osoitettu vesiliikenteen yhteystarpeen merkinnällä yhteystarve Kuusankoskelta Haminaan. Merkinntä kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun ympäristöministeriön asetuksen (342/2000) mukaisiin kehittämissprikaatemerkinntöihin. Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan n:o 10 "Maakuntakaavamerkinntät ja -määräykset" mukaan merkinnällä osoitetaan ne yhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin ja toteuttamiseen

liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista.

Vesiliikenteen yhteystarve -merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan yhteystarpeen selvityksissä on varmistettava, että yhteystarpeen toteuttaminen ei yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa aiheuta selvitysalueella tai alueen läheisyydessä sijaitsevalla Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla tai valtioneuvoston verkostoon ehdottamalla alueella sellaisia haitallisia vaikutuksia veden laatuun, määrään, vesitasapainoon tai vesialueen pohjaolosuhteisiin, eikä sellaisia häiriöitä, jotka merkittävästi heikentävät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Näin ollen ja kun muun muassa yhteystarpeen tarkempi sijainti määräytyy vasta mahdollisessa jatkosuunnittelussa, on vasta tuossa vaiheessa mahdollista selvittää muun ohella luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arvioinnin tarve sekä arvioida tuolloin käytettävissä olevan selvityksen perusteella, täyttääkö kaava maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentissa säädetyt maankuntakaavan sisältövaatimukset erityisesti maiseman ja kulttuuriperinnön vaalimisen osalta.

Yhdistyksen valituksessaan esittämät Kymijoen kanavoinnista ja rahtiliikenteestä aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset koskevat sellaista vesiliikenteen yhteystarvemerkinnettä toteuttamistapaa, jossa kanavointi toteutettaisiin nykyisessä jokiuomassa. Vesiliikenteen yhteystarvemerkinnettä mahdollistaa kuitenkin myös muunlaisia, esimerkiksi jokiuoman ulkopuolelle sijoitettavia toteuttamistapoja. Vesiliikenteen yhteystarpeen toteuttamisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ei siten ole mahdollista arvioida tässä yhteydessä. Ympäristöministeriö hylkää yhdistyksen valituksen Kymijoen kanavoinnin ja rahtiliikenteen ympäristövaikutuksia koskevien valitusperusteiden osalta.

Siltä osin kuin yhdistyksen valitus koskee vesiliikenteen yhteystarvemerkinnettä kielteisiä vaikutuksia alueen kehittämiseksi, ympäristöministeriö toteaa, että yhteystarvemerkinnettä on yleispiirteinen merkintä, joka ei määrittele vesiväylän sijaintia eikä siten myöskään rajoita merkinnän kohteena olevan tai sitä ympäröivän alueen muuta maankäyttöä ja kehittämistä. Ympäristöministeriö hylkää yhdistyksen valituksen yhteystarvemerkinnettä alueen kehittämiseksi aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia koskevan valitusperusteen osalta.

Yhdistyksen esittämän Kymijoen kanavoinnin liikennetaloudellisten edellytysten puuttumista koskevan väitteen osalta ympäristöministeriö viittaa siihen, mitä edellä on merkinnän yleispiirteisyydestä todettu. Kyseisen vesiliikenneyhteyden eri toteuttamistapojen liikennetaloudellista edullisuutta on mahdollista arvioida vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä laadittujen selvitysten perusteella. Ympäristöministeriö hylkää yhdistyksen valituksen Kymijoen kanavoinnin liikennetaloudellisten edellytysten puuttumista koskevan valitusperusteen osalta.

Kaavan voimaantulo

Ympäristöministeriö määrää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n perusteella maankuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

JATKOTOIMENPITEET

Kymenlaakson liiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuulutettava maakuntakaavan voimaantulosta.

Kymenlaakson liiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

OIKEUSVAIKUTUKSET

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellensa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 9 §, 17 §, 24 § 2 mom., 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 § 1 mom., 31 §, 33 §, 188 § 5 mom. ja 201

Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 10 §, 93 § ja 95 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä

Kuntalaki (365/1995) 90 § ja 92 §

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 65 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (1205/2006) 3 §.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asuntonministeri

Jan Vapaavuori

Ympäristöneuvos

Harri Pitkäranta

LIITE Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU

Päätös, maksutta

Kymenlaakson liitto, PL 35, 48601 Kotka

Päätös saantitodistuksella, maksu 175 €(laskutetaan erikseen)

Yhdistys

Tiedoksi Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Korkein hallinto-oikeus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Siltä osin, kun ympäristöministeriö on jättänyt maakuntakaavan vahvistamatta, muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta (maankäyttö- ja rakennuslain 191 § 3 momentti). Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 223 euroa (VNA 924/2008). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 010 36 40200
telekopio: 010 36 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihde:	020 610 100
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi